

**Perspectives de Recerca i Intervenció
Socioantropològica**

Codi: 43141
Crèdits: 15

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313769 Antropologia: Recerca Avançada i Intervenció Social	OB	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Miranda Jessica Lubbers

Correu electrònic: MirandaJessica.Lubbers@uab.cat

Equip docent

Aurora González Echevarria

Maria Teresa Tapada Berteli

Montserrat Ventura Oller

Pepi Soto Marata

Maria Montserrat Clua Fainé

Jorge Grau Rebollo

Verena Stolcke

Miranda Jessica Lubbers

Diana Marre

Josep Lluís Mateo Dieste

Hugo Valenzuela García

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Alice Van Der Bogaert

Begonya Enguix

Mónica Martínez Mauri

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Aquest mòdul forma part dels mòduls comuns que han de cursar tot(e)s els/les estudiants del màster, independentment de l'especialitat que estiguin cursant. S'imparteix el primer semestre i la major part dels blocs que el componen s'imparteixen al principi del màster.

Objectius generals:

- Orientar la recerca cap a la comprensió dels processos emergents d'adaptació de comunitats culturalment diverses.
- Conèixer els problemes epistemològics i metodològics que comporta la comparació transcultural.
- Conèixer el valor de les investigacions etnogràfiques per al disseny d'intervencions que ajudin a millorar aspectes de la vida social.

Objectius de Projectes I:

Formar els estudiants en la lògica i el sentit de la recerca acadèmica i, específicament, introduir-los en totes les fases del processos d'investigació en antropologia social i cultural a partir de les seves propostes d'investigació i d'exemples de projectes finalitzats i en curs. El seminari combina el treball i el retorn immediat a l'aula en grup i la tutorització individual a la meitat i al final del seu desenvolupament, amb l'objectiu d'aconseguir que cada estudiant completi l'elaboració de la seva proposta d'investigació.

Competències

- Conèixer els desenvolupaments epistemològics i metodològics relatius a la recerca en antropologia i a la intervenció social en contextos de diversitat cultural.
- Conèixer i aplicar els dissenys teòrics i metodològics, les estratègies i les tècniques de recollida i anàlisi de dades específiques per a fer recerques flexibles i emergents en antropologia.
- Conèixer i aplicar els diversos procediments desenvolupats en antropologia per a fer comparacions transculturals.
- Dissenyar programes d'intervenció social i de cooperació i desenvolupament avaluant-ne l'adequació cultural.
- Fer recerca etnogràfica i teòrica sobre qüestions antropològiques vinculades amb les identitats i les transnacionalitats.
- Identificar en el treball de camp etnogràfic les diferents perspectives que es corresponen amb desigualtats i identitats ètniques, de classe, de gènere i de gènere.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
- Relacionar de manera sistemàtica conceptes, teories i orientacions teòriques de la disciplina per a analitzar contextos etnogràfics específics.
- Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa.
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits i resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos d'intervenció particulars, en el treball antropològic documental.
2. Comunicar conclusions en un context de presentació d'un treball d'investigació antropològic.
3. Discriminar l'ús diferencial d'arxius etnogràfics transculturals i inventaris de dades etnogràfiques codificades.
4. Establir relacions i xarxes entre persones en un context d'investigació sobre diversitat.
5. Fer servir les tècniques de les xarxes socials en la recollida i l'anàlisi de dades.

6. Identificar elements rellevants en documents institucionals i textos científics que permetin formular judicis i reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques en antropologia.
7. Identificar els arxius etnogràfics transculturals i la seva utilitat històrica i actual per a la investigació en antropologia.
8. Identificar els mètodes d'investigació que s'utilitzen en investigacions etnogràfiques concretes.
9. Identificar en el treball d'etnogràfic les diferents perspectives que es corresponen amb desigualtats i identitats ètniques, de classe, de gènere i edat.
10. Identificar en les monografies etnogràfiques diferències que es corresponen amb contextos del saber nacionals i ètnics amb diferents perspectives de gènere.
11. Identificar l'adequació dels programes d'intervenció social i/o els de cooperació i desenvolupament en un context sociocultural determinat.
12. Identificar la dialèctica entre particularisme i comparació que filtra tota la història de l'antropologia als documents teòrics i etnogràfics.
13. Realitzar treballs en equip que involucrin diferents persones que treballen de forma coordinada i col·laborativa en l'anàlisi d'estudis antropològics i en la recollida i anàlisi de dades etnogràfiques.
14. Reconèixer i fer servir les tecnologies de la informació i de la comunicació d'acord amb el context etnogràfic de recerca o d'intervenció triat.
15. Relacionar de manera sistemàtica conceptes, teories i orientacions teòriques de la disciplina més adequats al context etnogràfic específic d'investigació.

Continguts

El mòdul es divideix en 7 blocs:

Antropologia aplicada i de les polítiques públiques

[Prof. responsable: Dra. Teresa Tapada] (4 sessions, 8 hores)

Sessió 1. Introducció general. Conceptes bàsics: antropologia aplicada, antropologia per a la intervenció de les polítiques socials, l'antropologia d'orientació pública i la public anthropology

Sessió 2. Breu història de l'antropologia aplicada: a Gran Bretanya, als EEUU i l'Amèrica Llatina

Sessió 3. Diferents camps d'intervenció: àmbit de polítiques urbanes, polítiques de gestió de la diversitat ètnica i cultural, cooperació internacional, lluita contra l'exclusió social i d'altres.

Sessió 4. Conclusions: potser es evitable? Reflexions a partir de l'article obligatori.

Gènere i sistemes de classificació social

[Prof. responsables: Dra. Montserrat Clua, Dr. Josep Lluís Mateo, Dra. Montserrat Ventura] (10 sessions, 20 hores)

Sessió 1. Introducció al curs i als sistemes de classificació. Feminismes. Història d'una relació: moviments socials i teories feministes

Sessió 2. De Sodoma a Queerland: la persistència de la classificació

Sessió 3. "Les dones no neixen, es fan". Representacions culturals de gènere, cossos sexuats i sexualitats

Sessió 4. Interseccionalitats. ¿Què te a veure la 'raça' amb el sexe...i la classe?

Sessió 5. Homo clonicus. "No crec que la natura sigui una cosa fixa"

Sessió 6. Fronteres sexuals i la definició de grups socials al voltant del gènere

Sessió 7. Raça, racialisme iracisme

Sessió 8. Les categories ètniques en els censos de població

Sessió 9. El sistema de castes: el cas de la India

Sessió 10. Mestissatge i Humanitat

Dimensions culturals de la globalització

[Prof. responsable: Dra. Diana Marre] (7 sessions, 14 hores)

Contenidos:

Sessió 1: Globalització: conceptes claus i etapes.

Sessió 2: Globalització: medis de comunicació i migracions / mobilitats

Sessió 3: Globalització: dimensions culturals

Sessió 4: Globalització, antropologia, cultura

Sessió 5: Globalització, persones i objectes

Sessió 6: Globalització: mobilitat i transnacionalisme

Sessió 7: Globalització: "Mobilitats Íntimes / Intimitats Mòbils"

El treball amb professionals d'altres disciplines: ningú va dir que fora fàcil.

[Prof. responsable: Dra. Pepi Soto] (3 sessions, 6 hores)

El bloc té tres sessions. Una de teòrica i dues orientades a la discussió i anàlisi de dos. Les sessions es plantegen amb dinàmiques participatives en grups de treball, per tal d'afavorir la reflexió i el diàleg, així com l'elaboració de propostes i consideracions.

Sessió 1. Plantejaments teòrics: professionals i especialistes reflexius; el treball en equips pluridisciplinars desd'enfocaments orientats a la confluència d'interessos; relacions socioculturals en contextos professionals.

Sessió 2. Estudi de cas 1. Presentació, discussió i anàlisi en grups de treball. Elaboració de les primeres consideracions.

Sessió 3. Estudi de cas 2. Presentació, discussió i anàlisi en grups de treball. Elaboració de propostes i consideracions finals.

Investigació i comparació transcultural

[Prof. responsables: Dra. Aurora González Echevarría, Dra. Jordi Grau Rebollo](5 sessions, 10 hores)

Sessió 1. Els procediments holoegístics clàssics

Sessió 2. La comparació holoegística actual

Sessió 3. Del inductivisme a la heurística

Sessió 4. (participativa)

Sessió 5. La comparació sucesiva

Etnografies de la pobresa urbana

[Prof. responsable: Dr. Hugo Valenzuela; Dra. Miranda Lubbers] (6 sessions, 12 hores)

Tema 1. Conceptes i teories de la pobresa en Antropologia i Ciències Socials.

Tema 2. Etnografies de la pobresa: La pobresa com a fenomen polimòrfic.

Tema 3. Reflexions metodològiques i ètiques.

Tema 4. Lectures i discussió- fragments de modernes etnografies de la pobresa.

Projectes I: Disseny

[Prof. responsable: Dra. Miranda Lubbers] (10 sessions, 20 hores)

Introducció. Tipus d'investigacions. Models de projectes i exemples de processos d'elaboració de propostes.

Fases preliminars I. De les inquietuds i les intuïcions a la formulació d'interrogants/hipòtesis i la construcció dels problemes d'investigació.

Fases preliminars II. Documentar-se, comparar i reflexionar des de fonts múltiples. De l'experiència i l'equació personal a la justificació de la proposta. Claretat, rellevància, viabilitat.

Les fases formals de l'elaboració de la proposta I: La ubicació de la proposta en un àmbit temàtic i la cerca de la perspectiva de recerca. La revisió inicial de la literatura que justifica la proposta d'investigació concreta.

Les fases formals de l'elaboració de la proposta II: Establiment d'objectius realistes i decisions metodològiques inicials. La tria d'unitats d'anàlisi i observació. Possibles dificultats i limitacions.

Les fases formals de l'elaboració de la proposta III: La revisió, valoració i selecció de les tècniques de producció i anàlisi de dades.

Les fases formals de l'elaboració de la proposta IV: La consistència interna entre objectius, interrogants/hipòtesis i metodologia. Programació i revisió completa de la proposta.

Les fases formals de l'elaboració de la proposta V: Identificació i defensa de la contribució esperada i les seves implicacions científiques i socials. Identificació, formació i resolució de dilemes ètics de la proposta d'investigació. Recapitulació.

Metodologia

Característiques generals:

- Classes magistrals / expositives
- Lectura i anàlisi d'articles / informes d'interés
- Presentació / exposició oral de treballs
- Tutories individuals
- Estudi personal
- Elaboració de treballs

Seminari de Projectes I:

- Treball continu a l'aula en format taller en què es va desenvolupant el projecte individual, combinat amb lectures i exercicis fora de l'aula.

Activitats formatives

Títol

Hores

ECTS

Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides

Classes magistrals / expositives	93,75	3,75	6, 10, 12
Tipus: Supervisades			
Presentació / exposició oral de treballs	10	0,4	13, 14
Tutories individuals	33,75	1,35	7, 8, 11
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	50	2	1, 4, 5, 9, 13
Estudi personal	62,5	2,5	3, 8, 10, 15
Lectura i anàlisi d'articles / informes d'interès	75	3	6, 8, 10, 11

Avaluació

Aquest apartat de la Guia Docent conté tota la informació relacionada amb el procés d'avaluació del mòdul.

Avaluació del mòdul

Es porta a terme un sistema d'avaluació continuada que inclou tres metodologies:

- Assistència i participació: primer, per assolir els resultats d'aprenentatge previstos, es considera fonamental que els estudiants assisteixin a les classes i hi participin activament. Per aquest motiu, s'exigeix l'assistència a un mínim de 80% de les classes de cada bloc i s'avalua el grau de participació a les sessions presencials, les discussions, pràctiques i l'exposició oral dels treballs. Aquesta participació es té en compte a la nota final del bloc.
- Avaluació continuada de treballs dels blocs: en segon lloc, cada bloc proposa una o diverses activitats que permeten una avaluació continuada del procés d'aprenentatge. Aquestes activitats poden variar entre una prova escrita, una exposició oral a classe, la ressenya d'unes lectures, pràctiques a l'aula d'informàtica o la redacció d'un breu assaig, entre d'altres. El conjunt de les avaluacions dels diferents blocs que componen el mòdul (30%) i la participació en els diferents blocs (20%) constitueix el 50% de la nota global del mòdul. El/la professor/a comunicarà els terminis de lliurament de les evidències d'avaluació a l'inici del bloc.
- Avaluació del treball individual final del mòdul: la superació d'una avaluació general del mòdul constitueix el 50% restant de la nota. En el cas del mòdul "Perspectives de Recerca i Intervenció Socioantropològica" (Mòdul Comú I), el treball individual final consisteix en una exposició obligatòria per a tots els estudiants: l'elaboració d'un disseny de recerca que suposa el primer pas per a l'elaboració del TFM, seguint les pautes explicades durant el bloc Projectes I. S'avalua fins a quin punt l'estudiant ha adquirit la competència de: (1) plantejar un problema de investigació rellevant i pertinent, (2) realitzar un treball de cerca i ús de fonts bibliogràfiques, (3) definir l'objecte d'estudi i els objectius del projecte, (4) definir l'orientació teòrica i la perspectiva de la qual es parteix dins de la disciplina, (5) formular un marc teòric en funció de l'objecte i els objectius, (6) delimitar el grup estudiat, definir la unitat d'anàlisi i les unitats d'observació, (7) explicar el mètode de selecció de casos o mostreig utilitzat (si el tipus de treball ho requereix) i (8) proposar i justificar les tècniques de recollida i anàlisi de dades ajustats a l'objecte d'estudi i els objectius. La data de lliurament del treball de aquest mòdul és el 10 de febrer.

És fonamental respectar els terminis de lliurament.

Cada professor determinarà la fórmula d'entrega dels treballs (a través del campus virtual, del correu electrònic, en paper -presencialment o a la seva bústia del Departament-). El professorat comunicarà el resultat de l'avaluació mitjançant les vies establertes i obrirà un termini de revisió per consultes abans de comunicar-les al coordinador de cada mòdul pel tancament de les actes. L'estudiant pot sol·licitar tutories amb el professorat del màster al llarg del curs per aclarir qualsevol punt del contingut dels cursos.

Amb caràcter general, la no presentació de qualsevol de les evidències d'avaluació suposarà la qualificació de "No avaluable". En casos excepcionals, degudament justificats, la comissió del programa del màster podrà resoldre un procediment alternatiu d'avaluació.

Criteris generals:

L'avaluació s'entén com un procés continu que s'estén durant tot el període lectiu.

Les qualificacions utilitzades seran en l'escala 0-10 amb un únic decimal. Per considerar superada l'assignatura caldrà obtenir una nota mínima de 5,0 com nota mitjana resultant de les notes obtingudes en cada una de les activitats avaluades, considerant el percentatge de cadascuna d'elles en la nota final. Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte d'una nova avaluació.

La programació de les activitats d'avaluació no es podrà modificar, exceptuant que hi hagi un motiu excepcional i degudament justificat. En aquest cas, es proposarà una nova programació dins del període lectiu corresponent.

Qui dugui a terme irregularitats que pugui conduir a una alteració significativa de la qualificació de qualsevol evidència, rebrà un 0 com a nota de la mateixa, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats a les proves d'avaluació d'un mateix mòdul, la qualificació final d'aquest mòdul serà 0 .

La qualificació de "No avaluable" en l'acta final d'avaluació implica exhaurir els drets inherents a la matrícula de l'assignatura o el mòdul, encara que el "No avaluable" no comptarà a l'expedient acadèmic.

La copia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que serà sancionat amb un zero a l'activitat, no es tindrà dret a reavaluar-la i es suspendrà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	20%	10	0,4	6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15
Entrega d'Informes / treballs	30%	15	0,6	1, 3, 4, 5, 13, 15
Informe individual	50%	25	1	2, 14, 15

Bibliografia

Antropologia aplicada i de les polítiques públiques

Bibliografia obligatòria:

1. San Román T. (2006) ¿Acaso es evitable? El impacto de la Antropología en las relaciones e imágenes sociales. *Revista de Antropología Social*, 15, 373- 410 2.

2. Un article a escollir entre:

- Sánchez Molina, R. (2009) Introducción. Del colonialismo al transnacionalismo: contextos y aplicaciones de la Etnografía en la Antropología social y cultural, a Sánchez Molina, R. (ed.) *La Etnografía y sus aplicaciones. Lecturas desde la Antropología social y cultural*, Madrid, Editorial universitaria Ramón Areces, pp. 13- 54

- Shore C. (2010) "La antropología y el estudio de la política pública: reflexiones sobre la "formulación" de las políticas. Antípoda, Revista de Antropología y Arqueología, núm.10, enero- junio, 21- 49.

Bibliografía recomendada

- Benedict B. (1967) The Significance of Applied Anthropology for Anthropological Theory. *Man*, New series, 2, 4, December, 584- 592.
- Borofsky R. (2000) Public anthropology: where to, what next? *Anthropology News* 45: 9-10.
- Breese J. R., Richmond D. (2002) Applied Sociology and Service Learning: The Marriage of Two Movements. *Sociological Practice: A Journal of Clinical and Applied Sociology*, 4, 1, 5- 13.
- Bulmer M. (1985) Applied Sociology- There Are More Strings to Your Bow Than This. *Contemporary Sociology*, 14, 3, May, 304- 306.
- Cernea M. M. & Guggenheim, S. eds (1993) *Anthropological Approaches to Resettlement. Policy, Practice, and Theory*. USA: Westview Press.
- Chambers E. (1989) *Applied Anthropology: A Practical Guide*. Illinois: Waveland Press. - Cohen R. (1985) Social Theory and Critical Analysis in Applied Anthropology. *American Behavioral Scientist*, 29, 2, November - December, 249- 264.
- Cohen R. (1985) Social Theory and Critical Analysis in Applied Anthropology. *American Behavioral Scientist*, 29, 2, November - December, 249- 264.
- Eddy E. M., Partridge W. L., eds. (1987) *Applied Anthropology in America*. New York, Columbia University Press.
- Embree J. F. (1945) Applied Anthropology and Its Relationship to Anthropology. *American Anthropologist*, New Series, 47, 4, October - December, 635- 637.
- Ervin A. M. (2000) *Applied Anthropology. Tools and perspectives for contemporary practice*. USA: Allyn & Bacon.
- Fantova F. (2007) Repensando la intervención social. *Documentación social*, 147, 183- 198. *Perspectives de Recerca i Intervenció Socioantropològica 2015 - 2016* 6
- Foster, GM. (1974 [1969]) *Antropología aplicada*. Buenos Aires, Amorrortu.
- Fox KJ. (1996) The Margins of Underdog Sociology: Implications for the «West Coast AIDS Project». *Social Problems*, 43, 4, Nov, 363- 386.
- Giménez C. (2002) Planteamiento multifactorial para la mediación e intervención en contextos multiculturales. Una propuesta metodológica de superación del culturalismo. En: García Castaño FJ, Muriel C., eds. (2002) *La inmigración en España: contextos y alternativas*. Actas del III Congreso sobre la Inmigración en España. Granada, Laboratorio de Estudios Interculturales, vol. II, 627- 644.PDF
- Giménez, C. (ed.) (1999) *Antropología más allá de la academia: aplicaciones, contribuciones, prácticas e intervención social*. Santiago de Compostela: Federación de Asociaciones de Antropología del Estado Español FAAEE.
- Goldschmidt W. (ed.) (1979) *The Uses of Anthropology*. Washington, D.C., American Anthropological Association.
- Gouldner A. W. (1957) Theoretical Requirements of the Applied Social Sciences. *American Sociological Review*, 22, 1, February, 95- 102.
- Jabardo M., Monreal, P. & Palenzuela, P. (eds.) (2008) *Antropología de orientación pública: visibilización y compromiso de la antropología*. XI Congreso de Antropología de la FAAEE, Donostia, Ankulegi Antropologia Elkartea [en línea] . [Acceso 2- 7- 2014]
- Kuper A. (1973 [1973]) *Antropología y colonialismo*. En: *Antropología y antropólogos*. La escuela británica 1922- 1972. Barcelona, Anagrama, 123- 147.
- Leclerc G. (1973 [1972]) *Antropología y Colonialismo*. Madrid, Alberto Corazón.
- Monreal P. (1998) Los antecedentes históricos de la Escuela de Chicago. En: *Antropología y pobreza urbana*. Madrid, La Catarata, 19- 27.
- Okongwu, A. F. & Mencher, J.P. (2000) The anthropology of public policy: shifting terrains. En: *Annual Review of Anthropology*. Vol.29: 107- 124. - Rossi PH. (1980) The Presidential Address: The Challenge and Opportunities of Applied Social Research. *American Sociological Review*, 45, December, 889- 904.
- Ruiz Ballesteros, E. (2005) *Intervención social:cultura, discursos y poder: aportaciones desde la antropología*.Madrid: Talasa. - Sánchez Molina R. (2009)*La Etnografía y sus aplicaciones*. Lecturas desde la Antropología Social y Cultural. Madrid, Editorial universitaria Ramón Areces.

- Shore C. (2010) "La antropología y el estudio de la política pública: reflexiones sobre la "formulación" de las políticas. *Antípoda, Revista de Antropología y Arqueología*, núm.10, enero- junio, 21- 49. - Shore C. (2010) "La antropología y el estudio de la política pública: reflexiones sobre la "formulación" de las políticas. *Antípoda, Revista de Antropología y Arqueología*, núm.10, enero- junio, 21- 49.
- Tapada-Berteli, T. & Arbaci, S. (2011) Proyectos de regeneración urbana en Barcelona contra la segregación socioespacial (1986- 2009): ¿Solución o mito?. En: ACE: Architecture, City and Environment. [En línea] Año VI, núm. 17 Junio. http://www.wcpsv.upc.es/ace/Articles_n17/articles_PDF/ACE_17_SE_23.pdf. ISSN 1886-4805- [Acceso 2- 7- 2014]
- Vidal RVV. (2006) Operational Research: A Multidisciplinary Field. *Pesquisa Operacional*, 26, 1, Janeiro - Abril, 69- 90. - Whyte WF., ed. (1991) Participatory Action research. Newbury Park, Sage.

Gènere i classificacions

Bibliografia general:

Amselle, Jean-Loup. 1999 [1990]. *Logiques métisses. Anthropologie de l'identité en Afrique et ailleurs*. Paris: Payot.

Butler, Judith. *Lenguaje, poder e identidad*. Madrid: Editorial Síntesis.

Descola, Philippe. 2005. *Par-delà nature et culture*. Paris: Gallimard.

Douglas, Mary. 1973 [1966]. *Pureza y peligro. Un análisis de los conceptos de contaminación y tabú*. Madrid: Siglo XXI.

Douglas, Mary (comp.). (2013 [1973]). *Rules and meanings. The anthropology of everyday knowledge*. New York: Routledge.

Mauss, M.; Durkheim, É. 1903. "De quelques formes primitives de classification. Contribution à l'étude des représentations collectives", *Année Sociologique*, nº 6, pp. 1-72.

Kosellek, Reinhart. [1979] 1993. *Futuro pasado. Para una semántica de los tiempos históricos*. Barcelona: Paidós.

Pouillon, Jean. 1998. "Appartenance et identité". *Le genre humain*, 2, pp. 112-122.

Stolcke, V., *Sexualidad y racismo en la Cuba colonial. Intersecciones*. Barcelona: Edicions Bellaterra, 2017 (1era ed. 1992).

Ventura, M.; Mateo, J.L.; Clua, M. 2018. *Humanidad. Categoría o condición. Un viaje antropológico*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

Ventura, Montserrat & Surrallés, Alexandre & Ojeda, Maite & Mateo, Josep Lluís & Martínez, Mónica & Kradolfer, Sabine & Domínguez, Pablo & Coello, Alexandre & Clua, Montserrat & Van den Bogaert, Alice & Stolcke, Verena. 2014. "Métissages: étude comparative des systèmes de classification sociale et politique", *Anthropologie et Sociétés*, 38:2, pp. 229-246.

Lectures recomanades:

Celigueta, G. "¿Mayanización, indigeneidad o mestizaje? Clasificaciones étnicas y diversidad en Guatemala". *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, Vol 70, No 1 (2015) <http://rdtp.revistas.csic.es/index.php/rdtp/article/view/468/473>

Descola, Philippe. "Más allá de naturaleza y cultura", Bogotá: Jardín Botánico de Bogotá José Celestino Mutis, 2010, pp. 75-96.

Gamson, Joshua. "Must Identity movements self-destruct? A Queer dilemma", *Social Problems*, Vol. 42, No. 3. (1995), pp. 390-407.

Lévi-Strauss, Claude. *Raza y cultura*. Madrid: Cátedra, 1996 (1952).

Mateo, Josep Lluís. "Amores prohibidos. Fronteras sexuales y uniones mixtas en el Marruecos colonial", Ana Planet (ed.), *Relaciones hispano-marroquíes. Una vecindad en construcción*, Madrid, Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, 2006, pp. 128-159.

Patil, Prachi (2016), "Understanding sexual violence as a form of caste violence", *Journal of Social Inclusion*, Vol.7, nº1 (2016).

Stolcke, Verena. "El sexo de la biotecnología", A. Durán & J. Riechmann (coords), *Genes en el laboratorio y en la fábrica*, Madrid, Editorial Trotta, 1998.

Stolcke, Verena. "¿Es el sexo para el género lo que la raza para la etnicidad... y la naturaleza para la sociedad?", *Política y cultura*, 14 (2000), pp. 25-60.

Stolcke, Verena. "La mujer es puro cuento: la cultura del género," *Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia*, sèrie monogràfics: A propòsit de cultura, nº. 19, (2003).

Dimensions culturals de la globalització

Bibliografia obligatòria:

1. Appadurai, A. 1996. *Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: Public World, Chapter 1: Here and now, p. 1-27. (Versión en castellano: Appadurai, A. [1996] 2001. *La modernidad desbordada. Dimensiones Culturales de la Globalización*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica, Capítulo 1: Aquí y ahora, p. 17-41).

Es treballarà en les sessions 2 i 3 el 14/10/2019

2. Kopytoff, I. 1986. The cultural biography of things: commoditization as process, Appadurai, A. (ed.). *The social life of things. Commodities in cultural perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press, p. 64-95. (Versión en castellano. Appadurai, A. [1986] 1991. *La vida social de las cosas. Perspectiva cultural de las mercancías*. México: Grijalbo, p. 89-125.

Es treballarà en les sessions 4 i 5 el 16/10/2019

3. Han, Byung-Chul (2018 [2005]). *Hiperculturalidad. Cultura y Globalización*. Barcelona: Herder.

Es treballarà en les sessions 6 i 7 el 21/10/2019

Bibliografia recomanada:

- Appadurai, A. 1996. *Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: Public World.

- Appadurai, A. (ed.) 2001. *Globalization*. Durham (NC): Duke University Press.

- Appadurai, A. 2002. Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy. In Inda, J. X. and Rosaldo, R. eds. (2002). *The Anthropology of Globalization. A Reader*. London: Blackwell, 46-64.

- Bauman. Z. [2008] 2010. *Mundo-consumo. Ética del individuo en la aldea global*. Barcelona: Paidós.

- Beck U. & Beck-Gernsheim, E. [1990] 2001. *El normal caos del amor: las nuevas formas de la relación amorosa*. Barcelona: Paidós.

- Beck U. & Beck-Gernsheim, E. [2011] 2012. *Amor a distancia. Nuevas formas de vida en la era global*. Barcelona: Paidós.

- Beck, U. [1997] 1998. *Que es la globalización. Falacias del globalismo. Respuestas a la globalización*. Barcelona: Paidós.

- Beck, U. [1999] 2000. *Un nuevo mundo feliz. Laprecariedad del trabajo en la era de la globalización*. Barcelona: Paidós.
- Childhood 1996. Editorial: The Globalization of Childhood or Childhood as a Global Issue, *Childhood* 3:307-311.
- De Zordo S., Mishtal J., Anton L., (eds.) 2016. *A Fragmented Landscape: Abortion Governance and Protest Logics in Europe*. Oxford and New York: Berghahn Books.
- Edelman M. & Haugerud, A. (eds.) 2005. *The Anthropology of Development and Globalization. From Classical Political Economy to Contemporary Neoliberalism*. London: Blackwell.
- Eriksen, T. H. 2003. *Globalization. Studies in Anthropology*. London: Pluto Press.
- Eriksen, T. H. 2007. *Globalization. Key Concepts*. Oxford: Berg.
- Gaggiotti, H. 2012. The rhetoric of synergy in a global corporation. Visual and oral narratives of mimesis and similarity, *Journal of Organizational Change Management* 23(2):265-282.
- Geertz, C. [1984, 1986] 1996. *Los usos de la diversidad*. Barcelona: Paidós.
- Groes, Ch. and Fernández, N. T. 2018. Introduction: Intimate Mobilities and Mobile Intimacies en Groes, Ch. and Fernández, N. T. eds. *Intimate Mobilities. Sexual Economies, Marriage and Migration in a Disparate World*. Oxford: Berghahn Books, 1-27.
- Gupta, A. and Ferguson, J. 2002. Beyond "Culture": Space, Identity, and the Politics of Difference. In Inda, J. X. and Rosaldo, R. eds. (2002). *The Anthropology of Globalization. A Reader*. London: Blackwell, 65-80.
- Hannerz, U. (2002). Notes on the Global Ecumene. In Inda, J. X. and Rosaldo, R. eds. (2002). *The Anthropology of Globalization. A Reader*. London: Blackwell: 37-45.
- Illouz, E. [2006] 2007. *Intimidaciones congeladas. Las emociones del capitalismo*. Buenos Aires: Kraft.
- Inda, J. X. & Rosaldo, R. (eds) 2002. *The Anthropology of Globalization. A reader*. London: Blackwell.
- Inda, J. X. and Rosaldo, R. (2002). Introduction. A World in Motion. In Inda, J. X. and Rosaldo, R. eds. (2002). *The Anthropology of Globalization. A Reader*. London: Blackwell, 1-34.
- Jameson, F. & Miyoshi, M. (eds). 1999. *The cultures of globalization*. Durham (NC): Duke University Press.
- Marre, D., San Román, B., Guerra, D. (2018). On reproductive work in Spain. Transnational adoption, egg donation, surrogacy. *Medical Anthropology*, 37(2):158-173.
- Radin, M. J. 1996. *Contested Commodities. The trouble with trade in sex, children, body parts and other things*. Cambridge (M): Harvard University Press.
- Ray, L. 2007. *Globalization and everyday life*. London: Routledge.
- Ritzer G. & Atalay Z. (eds.) 2010. *Readings in Globalization. Key Concepts and Major Debates*. London: Willey-Blackwell.
- Ritzer G. 2011. *Globalization. The Essentials*. London: Willey-Blackwell.
- Ritzer, G. (ed.) 2007. *The Blackwell Companion to Globalization*. London: Blackwell.
- Ritzer, G. 2009. *Globalization. A Basic Text*. London: Blackwell.
- Robertson, R. 1992. *Globalization. Social Theory and Global Culture*. London: Sage. Chapter 2: The cultural turn, 32-49.

- Russell Hochschild, A. [2003] 2008. *La mercantilización de la vida íntima. Apuntes de la casa y el trabajo*. Buenos Aires: Katz.
- Sassen, S. 2007. *Una sociología de la globalización*. Buenos Aires: Katz.
- Scheper-Hughes, N. & Wacquant, L. 2002. *Commodifying bodies*. London: Sage.
- Scheper-Hughes, N. 2002. The Global Traffic in Human Organs en Inda, J. X. & Rosaldo, R. (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader*. London: Blackwell, 270-308.
- Steger, M. B. 2003. *Globalization. A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Tomlinson, J. 1999. *Globalization and culture*. London: Polity Press.
- Tomlinson, J. 2007. Cultural Globalization en Ritzer, G. (ed.) *The Blackwell Companion to Globalization*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 352-367.
- Zelizer, V. [2005] 2009. *La negociación de la intimidad*. México: FCE.
- Zelizer, V. [1994] 2011. *El significado social del dinero*. México: FCE.

El treball amb professionals d'altres disciplines: Ningú va dir que fora fàcil.

Bibliografia obligatòria:

Soto Marata, P. (2014) "Entre la profesión y la vida. Sujetos culturales, [docentes] y profesionales de la inmigración" a Blanco, C. (ed.) (2014) *Movilidad humana y diversidad social en un contexto de crisis económica internacional*. Madrid: Trotta, pp.213-233.

Bibliografia recomanada:

Antona Rodríguez, A. (2014) "La antropología corpus científico y profesional en la acción humanitaria en salud" a VV.AA. (2014) *Periferias, fronteras y diálogos. Actas del XIII Congreso de Antropología de la Federación de Asociaciones de Antropología del Estado Español*. Tarragona: Publicacions de la URV, pp.5008-5027.

Augé, M. (2007 [2006]) *El oficio de antropólogo. Sentido y libertad*. Barcelona: Editorial Gedisa.

Comisión Estatal del Grado de Antropología (CEGA) Subcomisión de Perfiles Profesionales (2008) *Informe de la ocupación de los titulados/as en Antropología en España y otros países*.

Díaz de Rada, A. (2011) "La práctica es fuente de diversidad para un debate sobre profesionalización de la Antropología en 2011" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coord.) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 235-245.

Díez Mintegui, C. (2011) "La profesionalización de la Antropología en el contexto laboral actual" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coord.) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 219-234.

García Picañol, M. (2014) "Sentirse antropóloga en medios pedagógicos: un cambio lento pero posible." A VV.AA. (2014) *Periferias, fronteras y diálogos. Actas del XIII Congreso de Antropología de la Federación de Asociaciones de Antropología del Estado Español*. Tarragona: Publicacions de la URV, pp.5080-5090.

Giménez Romero, C.(2014) "La articulación de teoría, trabajo de campo y formación del antropólogo en Ángel Palerm. Transfiriendo aprendizajes de México a España" a *Desacatos* nº45, pp.47-62.

Giménez Romero, C. (1999) "El Antropólogo como asesor. Dos experiencias de consultoría en migraciones e interculturalidad" a *Antropología más allá de la Academia*. VIII Congreso de Antropología. Santiago de Compostela.

Guerrero, A. (1999). "El enfoque de las competencias profesionales: una solución conflictiva a la relación entre formación y empleo". *Revista Complutense de Educación*. 10.1, pp. 225-360.

Greenwood, D. (2000) "De la observación a la investigación-acción-participativa: una visión crítica de las prácticas antropológicas", *Revista de Antropología Social*, 9, pp. 27-49.

Rodríguez, J.A., Guillén, M.F. (1992) "Organizaciones y profesiones en la sociedad contemporánea", *Revista de Investigaciones Sociológicas*, 59, pp. 9-18.

San Román, T. (2006) "¿Acaso es evitable? El impacto de la Antropología en las relaciones e imágenes sociales", *Revista de Antropología Social*, 15, pp. 373-410.

San Román, T. (1996b). "Interdiscipliniedad, interprofesionalidad e intervención social" a Prat, J., Martínez, A (eds.) (1996) *Ensayos de antropología cultural*. Barcelona: Ariel, pp. 407-416.

Soto Marata, P., Giménez Romero, C. y Díez Mintegui, C. (2014) "Entre las exigencias disciplinares y las exigencias laborales. Diálogos, límites e identidad profesional en la formación de antropólogos y antropólogas en España" en Andreu Tomàs, A. et al. (eds.) *Periferias, fronteras y diálogos. Una lectura antropológica de los retos de la sociedad actual*. Tarragona: Publicacions URV, pp.251-258.

Téllez Delgado, V. (2014) "El ejercicio de la antropología en un equipo de investigación multidisciplinar: 'Un experimento sociológico'." a VV.AA. (2014) *Periferias, fronteras y diálogos. Actas del XIII Congreso de Antropología de la Federación de Asociaciones de Antropología del Estado Español*. Tarragona: Publicacions de la URV, pp.5152-5166

Tomé, P. (2011) "La profesionalización de la Antropología Social en España" a Díaz, L., Fernández, O., Tomé, P. (coord.) *Lugares, tiempos, memoria. La Antropología Ibérica en el Siglo XXI*. León: Universidad de Castilla-León, pp. 167-172.

VV.AA. (2012) *Revista de Antropología Experimental*, 12. *Monográfico Antropología en España: nuevos caminos profesionales*. Universidad de Jaén. <http://revista.ujaen.es/rae>

Recerca i comparació transcultural

En classe:

González Echevarría, A. (2016) "El alcance de las teorías sobre la parentalidad. La comparación transcultural como extensión de los modelos etnográficos" *AIBR. Revista de Antropología Iberoamericana*, vol. 11, nº 1: 33-58.

Grau Rebollo, J. (2010) "La circulación de menores desde una perspectiva transcultural", en V. Fons, A. Piella y M. Valdés, eds. *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona, PPU: 213-234.

Eggan, F. (1954) "Social Anthropology and the Method of Controlled Comparison", *American Anthropologist*, New Series, Vol. 56, No. 5, Part 1 (Oct., 1954), pp. 743-763. Traducido en "La antropología social y el método de la comparación controlada", en J.Llobera, ed. *La antropología como ciencia*. Barcelona, Anagrama, 1975, 179- 202.

Mummert, G. (2010) "La crianza a distancia: representaciones de la maternidad y paternidad transnacionales en México, China, Filipinas y Ecuador" ", en V. Fons, A. Piella y M. Valdés, eds. *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona, PPU.

Bibliografía sobre la comparació transcultural

Agar, M. (1982) "Hacia un lenguaje etnográfico", en Reynoso, C. (comp.) 1992 *El surgimiento de la Antropología Postmoderna*. Barcelona. Gedisa.

Eggan, F. (1954) "Social Anthropology and the Method of Controlled Comparison", *American Anthropologist*, New Series, Vol. 56, No. 5, Part 1 (Oct., 1954), pp. 743-763. Traducido en "La antropología social y el método de la comparación controlada", en J.Llobera, ed. *La antropología como ciencia*, Barcelona, Anagrama, 1975, 179- 202.

Ghuman, S. J. (2003) "Women's Autonomy and Child Survival: A Comparison of Muslims and Non-Muslims in Four Asian Countries". *Demography*, Vol. 40, No. 3: pp. 419-436.

Glazer, B.G. (1965) "The Constant Comparative Method of Qualitative Analysis " *Social Problems*, Vol. 12, nº 4 (Spring, 1965): 436-455.

González Echevarría, A. (1990) *Etnografía y comparación. La investigación intercultural en Antropología*. Bellaterra, Publicaciones de Antropología Cultural de la UAB, 1990: pp. 19-53 y 95-115.

- (2003), "La concepción estructural de las teorías", "Las etnografías como predicados de estructura", en *Crítica de la singularidad cultural*, Barcelona/ México, Anthropos y Universidad Autónoma Metropolitana, 2003: 426-430, 446-455.

- (2015) "Procedimientos de comparación transcultural : la comparación sucesiva" Grafo Working papers, 4: 95-127. <http://revistes.uab.cat/grafowp/index>

- (2016) "El alcance de las teorías sobre la parentalidad. La comparación transcultural como extensión de los modelos etnográficos" *AIBR. Revista de Antropología Iberoamericana*, vol. 11, nº 1: 33-58.

Grau, J. (2010) "La circulación de menores desde una perspectiva transcultural", en V.Fons, A.Piella y M. Valdés, eds. *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona, PPU: 213-234.

Gringrich, A. y R. G. Fox (Eds, 2002) *Anthropology by Comparison*. Routledge

Hempel, C. (1979) *Filosofía de la ciencia natural*. Madrid: Alianza. Cap. 1 a 4.

H.R.A.F. Collection of Ethnography. e-HRAF

Lakatos, I. (1983) (1968-1969) "La falsación y la metodología de los programas de investigación científica" en I. LAKATOS (1971) *La metodología de los programas de investigación científica*, Madrid: Alianza, 1983; pp. 17-72.

Mummert, G. (2010) "La crianza a distancia: representaciones de la maternidad y paternidad transnacionales en México, China, Filipinas y Ecuador" ", en V.Fons, .Piella y M. Valdés, eds. *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona, PPU.

Murdock, G.P. (escuela de)

Materiales para sesiones esencialmente prácticas

H.R.A.F. Collection of Ethnography. Mayo 2005.

Murdock, G.P. et alii *Outline of Cultural Materials*, HRAF, 1987 (1937). III-X (Índice)

Murdock, G.P. (1957) "World Ethnographic Sample", *American Anthropologist*, New Series, vol.59, nº 4, 1957: 664-687.

Nadel, S.F. (1952) "Witchcraft in Four African Societies: An Essays in Comparison" *American Anthropologist*, New Series, vol, 54, 1: 18-29.

San Román, T. (2009) "Sobre la investigación etnográfica", *Revista de Antropología Social*, 2009, 18: 235-260. "Comentario": 261-263, "Comentarioalcomentario": 265-266.

Tylor, E.B. (1889) "On a Method of Investigating the Development of Institutions; Applied to Laws of Marriage and Descent", *The Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, Vol. 18(1889), pp. 245-272.

Etnografies de la pobresa urbana

Etnografies:

Bourgois, Philippe & Jeff Schonberg (2009) *Righteous Dopefiend*. California series in Public Anthropology. University of California Press.

Caldwell, Melissa (2004) *Not by Bread Alone: Social Support in the New Russia*. JUC Press.

Desmond, Matthew (2016) *Evicted. Poverty and Profit in the American City*. Crown Publisher. New York.

Edin, Kathy & Luke Shaefer (2015) *\$2 a Day. Living with almost nothing in America*. Houghton Mifflin Harcourt.

Garthwaite, Kayleigh (2016) *Hunger Pains: Life Inside Foodbank Britain*. Policy Press.

Glasser, Irene (1988) *More than Bread. Ethnography of a Soup Kitchen*. The University of Alabama Press.

Hill, Ronald P. (2001) *Surviving in a Material World. The Lived Experience of People in Poverty*. Notre Dame Press.

Lewis, Oscar (1981) *Los hijos de Sánchez* (Children of Sánchez, 1961). Grijalbo. México.

Lomnitz de Adler, Larissa (1975) *Cómo sobreviven los marginados*. S.XXI. México.

Newman, Katherine S. (1988) *Falling From Grace. Downward Mobility in the Age of Affluence*. University of California Press.

Shevchenko, Olga (2009) *Crisis and the Everyday in Postsocialist Moscow*. Indiana University Press.

Silva, Jennifer M. (2013) *Coming Up Short. Working-Class Adulthood in an age of uncertainty*. Oxford University Press.

Venkatesh, Sudhir A. (2006) *Off the Books. The Underground Economy of the Urban Poor*. Harvard University Press.

Wacquant, Loïc (2007) *Urban Outcasts: A comparative Sociology of Advanced Marginality*. Polity Press.

Lectures complémentaires:

Beaman, Jean (2017) *Citizen outsider. Children of North African Immigrants in France*. University of California Press.

Bowles, Samuel, Durlauf, Steven N., & Hoff, Karla (2016) Introduction. En Bowles, Samuel, Steven Durlauf, & Karla Hoff (Eds.), *Poverty traps*. Princeton University Press.

Farmer, Paul (2004) An anthropology of structural violence. *Current Anthropology*, 45(3), 305-325.
<https://doi.org/10.1086/382250> (and comments)

Goldstein, Daniel M. (2016) *Owners of the Sidewalk: Security and Survival in the Informal City*. Duke University Press: Global Insecurities Series.

González de la Rocha, Mercedes (2007) The construction of the myth of survival. *Development and Change*, 38(1), 45-66. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.2007.00402.x>

Gowan, Teresa (2010) *Hobos, hustlers, and back sliders. Homeless in San Francisco*. University of Minnesota Press.

Lewis, Oscar (1998) The culture of poverty. *Society*, 35(2), 7-9.

Liebow, Elliott (1995) *Tell Them Who I Am: The Lives of Homeless Women*. Penguin; Free Press.

MacLeod, Jay (2008) *Ain't No Makin' It: Aspirations and Attainment in a Low-Income Neighborhood*. Westview Press.

Scheper-Hughes, Nancy (1993) *Death Without Weeping: The Violence of Everyday Life in Brazil*. University of California Press

Shildrick, Tracy, & MacDonald, Robert (2013) Poverty Talk: How People Experiencing Poverty Deny Their Poverty and Why They Blame 'The Poor.' *The Sociological Review*, 61(2), 285-303.

<https://doi.org/10.1111/1467-954X.12018>

Small, Mario L. (2015) De-Exoticizing Ghetto Poverty: On the Ethics of Representation in Urban Ethnography. *City and Community*, 14(4): 352-358. <https://doi.org/10.1111/cico.12137>

Tirado, Linda (2014) *Hand to Mouth. Living in Bootstrap America*. New York: Berkley Books.

Wacquant, Loïc (2009) *Punishing the Poor. The Neoliberal Government of Social Insecurity*. Duke University Press.

Projectes I

Bibliografia obligatoria

R. Quivy y L. van Campenhout. (2005). *Manual de investigación en ciencias sociales*. Editorial Limusa. México

University of Southern California Libraries. Research Guides.

<http://libguides.usc.edu/writingguide/researchproposal>

Bibliografia recomanada

1. Bernard, R. H. (2011). *Research methods in anthropology: Qualitative and quantitative approaches* Plymouth, UK: Altamira Press.
2. Carling, J. 2013. "Beyond the insider-outsider divide in migration research", *MIGRATION STUDIES*. Accesible on-line: <http://migration.oxfordjournals.org/content/early/2013/10/15/migration.mnt022.full.pdf?keytype=ref&ijkey=c>
3. Durand, J. 2012. "El oficio de investigar". En Ariza, M. y Velasco, L. (coord.) (pp. 47-80) *Métodos cualitativos y su aplicación empírica. Por los caminos de la investigación sobre migración internacional*. México (DF): UNAM/ El Colegio de la Frontera Norte.
4. Jociles, M. I. (1999). Las técnicas de investigación en antropología. Mirada antropológica y proceso etnográfico. *Gazeta de Antropología*, 15, artículo 1. http://www.ugr.es/~pwlac/G15_01Marialsabel_Jociles_Rubio.html
5. Small, M. L. (2009). "How many cases do I need?' On science and the logic of case selection in fieldbased research". 10(1): 5-38. <https://doi.org/10.1177/1466138108099586>